Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Panagiotis M. Sotirhos

Ce cere Dumnezeu de la fiecare dintre noi

Dialoguri ortodoxe cu părinți asceți

Traducere din limba greacă:
Cristian Spătărelu

EDITURA EGUMENIȚA
2018

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cuprins

Ce cere Dumnezeu de la fiecare dintre noi 7
Fiecare poate birui 8
Prolog 11
Ce cere Dumnezeu de la fiecare dintre noi 15
„Ale Tale dintru ale Tale, Ție Îți aducem" 22
Frumusețea lui Hristos va mântui lumea 29
Când să vorbeşti şi când să taci 34
Vom muri sau nu? (I) 40
Vom muri sau nu? (II) 45
Palmele îngerului 49
De unde începe iertarea 56
Ce înseamnă „Slavă Tatălui" 61
Înainte de a citi Evanghelia 65
Cum vor fi trupurile noastre în viața de dincolo 71
Cele trei uşi ale bucuriei 77
Socoteşte ceea ce datorezi 82
De ce spunem „Pentru rugăciunile..." 87
Gândeşte cu inima 93
Saule, Saule, de ce mă prigoneşti? 98
Din Înviere în Înviere 103
Scara iubirii 111
„Tradiția este trupul nostru" 116
Cele trei căi ale mântuirii 121
Cum putem să iubim 128
Postul este prima virtute 134

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Asceții din lume 141
„Ne-a dăruit nouă viață veșnică" 147
Vorba cârtitoare „vai de mine" 152
„Iată" 158
Cum să pescuim sinele nostru 164
Cele trei mari bătălii 169
Darul duhovnicesc 174
Ajută necredinței mele... 180
Cum izgonești demonii? 185
Ce este fericirea? 190
Învățăturile sfinților 197
Buna Vestire a Maicii Domnului,
buna vestire a omului 204
Dați deci cezarului cele ce sunt ale cezarului 209
Care este ultima noastră zi 216
Împărțit-au hainele Mele loruși... 222
„Înviat-a Hristos și viața stăpânește" 227
Taina ascetului 232
Puterea neputinței 240

Distribuție:
S.C. Egumenița S.R.L.
O.P. 1
C.P. 150
800720 Galați
tel./fax: 0236-326.730
e-mail : editura@egumenita.ro
www.egumenita.ro

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Ce cere Dumnezeu de la fiecare dintre noi?

• „Smerenia aduce, chiar şi fără fapte, iertarea multor păcate. Însă faptele fără smerenie nu doar că sunt nefolositoare, dar provoacă şi multe rele. Aşadar, aşa cum am spus, prin smerenie vei primi iertarea păcatelor tale. Şi după cum sarea dă gust oricărei mâncări, aşa şi smerenia dă valoare oricărei virtuţi şi zdrobeşte puterea multor păcate. Trebuie să te pocăieşti neîncetat cu cugetul şi să te străduieşti, cu discernământ, să dobândeşti smerenia. Iar când dobândim smerenia, aceasta ne face fiii lui Dumnezeu, iar fără ea faptele noastre bune şi toate virtuţile şi lucrările duhovniceşti sunt zadarnice şi nefolositoare.

Aşadar Dumnezeu vrea să avem smerita cugetare. Prin smerita cugetare înaintăm duhovniceşte, iar prin mândria cugetului mergem spre pierzanie. Smerenia este capabilă singură, fără niciun alt ajutor, să se înfăţişeze înaintea lui Dumnezeu şi să-L roage pentru noi. Să-I mulţumim şi să-L slăvim pe Dumnezeu neîncetat..."

• „Să învăţăm că în fiecare ceas avem nevoie de pocăinţă. Noima şi înţelesul pocăinţei, după cum am cunoscut-o din curgerea adevărată a lucrurilor (adică din experienţă), sunt următoarele: rugăciune continuă către Dumnezeu, cucernicie adâncă pentru iertarea păcatelor săvârşite şi întristare pentru

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

ferirea de păcatele viitoare. De aceea Domnul ne-a sprijinit în slăbiciunea noastră, zicând: *Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită* (Matei 26, 41). Și iarăși, stăruiți și nu fiți leneși, ci fiți mereu priveghetori și rugători. *Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. Că oricine cere ia, cel care caută află, și celui care bate i se va deschide* (Matei 7, 7-8)."

• „... Există trei căi prin care sufletul se poate apropia de Dumnezeu: fie prin credință fierbinte, fie prin frică, fie prin certarea Domnului; și nimeni nu poate ajunge la iubirea de Dumnezeu în alt chip decât acestea trei."

Sfântul Isaac Sirul
(Din *Cuvinte ascetice*, Cuvintele 49, 50 și 56)

Fiecare poate birui

„Rânduiala lumii acesteia are un înțeles, arătat în toate Scripturile: de ni s-ar întâmpla în fiecare zi mii de căderi și de răni, să nu ne descurajăm și să nu părăsim cursa în stadion. Căci e cu putință ca printr-o mică luptă să câștigăm biruința și să primim cununa.

Lumea aceasta e un loc de luptă și un stadion de curse. Și timpul acesta e un timp de luptă. Și în locul de luptă nu e lege. Adică împăratul nu pune un hotar ostașilor până nu se va isprăvi lupta și nu va ajunge fiecare om la ușa Împăratului împăraților și nu se va proba acolo cine a răbdat în luptă și nu

s-a lăsat să fie înfrânt și n-a dat bir cu fugiții. Căci de câte ori nu se află câte un om care pare să nu fie de niciun folos cuiva și e dat mereu la o parte din lipsa de deprindere și aruncat, și totuși, aflându-se întru neputință, răpește steagul din mâna oștirii fiilor uriașilor și înalță numele lui și e lăudat mai mult decât toți cei ce se luptă și sunt cunoscuți prin biruințele lor și primește cununa și darul de preț mai mult decât toți însoțitorii lui? De aceea să nu rămână niciun om în deznădejde. Să nu lenevim în rugăciune și să nu pregetăm în a cere ajutor de la El.

Și aceasta să o punem în cugetul nostru, ca atâta timp cât suntem în lume și lăsați în trup, chiar de ne vom înălța până în bolta cerurilor, nu trebuie să fim fără fapte și trudă și grijă."

Sfântul Isaac Sirul
(Din *Cuvinte ascetice*, Cuvântul 50, 9-11)

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Prolog

„Binecuvântat este Dumnezeul nostru totdeauna, acum şi pururea...", spune liturghisitorul lui Dumnezeu la începutul slujbelor, iar Sfânta Liturghie începe mereu cu rugăciunea „Binecuvântată este Împărăția Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh...". Noi ce trebuie să spunem la începutul acestei cărți cu Dialoguri ortodoxe despre voia lui Dumnezeu? Nu trebuie să ne rugăm şi să invocăm ajutorul de sus, mulțumind din inimă pentru toate bunătățile Lui negrăite şi pentru că ne-a învrednicit să alcătuim această carte? Sigur că trebuie, şi asta facem, cu smerită cugetare.

Dacă începem de la titlul cărții, *Ce cere Dumnezeu de la fiecare dintre noi (Dialoguri ortodoxe cu părinți asceți)*, trebuie să rostim din tot sufletul cântarea: „Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvântăm, Ție Îți mulțumim, Doamne; şi ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru". Fiindcă asta vrea şi cere de la toți oamenii, să-L iubească ca pe Tatăl lor adevărat. Să-L slăvească, întrucât este singurul Tată vrednic şi desăvârşit, care merită preamărit. Să-L binecuvinteze şi să-L preaslăvească, în orice chip, să-I mulțumească pentru darurile Lui negrăite şi să mărturisească că mereu au nevoie de El ca Domn şi Dumnezeu al lor. Desigur, El este autosuficient, adică nu are nevoie de nimic, nici de slăvirile, nici de binecuvântările şi mulțumirile oamenilor, dimpotrivă, Acela ni le oferă pe toate din belşug, dar, atunci când Îl

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

slăvim, Îl binecuvântăm şi Îi mulţumim lui Dumnezeu, noi ne înălţăm şi ne folosim mult duhovniceşte, chiar dacă nu ne dăm seama, şi câştigul este al nostru.

Cele patruzeci de dialoguri pe care le cuprind paginile ce urmează au fost făcute cu asceţi cu părul cărunt, care şi-au petrecut viaţa în nevoinţele aspre ale pocăinţei, rugăciunii şi slăvirii Dumnezeului nostru Treimic, şi de aceea cele pe care le-au spus vizitatorilor şi interlocutorilor lor mireni şi pe care le veţi citi în continuare sunt roadele experienţei întru Iisus Hristos, fiindcă aceşti asceţi cuvioşi „le-au suferit pe cele dumnezeieşti pentru a le învăţa pe cele dumnezeieşti", şi pentru a arăta prin viaţa lor nevoitoare adevărul mântuirii. Întrucât doar cel care a împlinit în viaţa lui poruncile lui Dumnezeu le poate preda şi celorlalţi. Şi aceşti asceţi s-au lepădat de lumea aceasta amăgitoare a necredinţei şi au biruit-o cu totul, pentru a putea să ne vorbească liber despre ea, precum şi despre felul în care o putem birui şi noi, mirenii. Şi aceste învăţături ale lor au mare valoare pentru noi, fiindcă sunt probate prin multă trudă, lacrimi, privegheri şi rugăciuni...

Lumea întreagă zace sub puterea celui rău (I Ioan 5, 19), spune Evanghelia[1], şi cei ce trăiesc în lumea cea rea sunt războiţi mereu de ispitele şi cursele diavolilor şi au nevoie de sprijin şi ajutor. De aceea alegerea acestor dialoguri ale cărţii s-a făcut datorită nevoii de sprijin şi întărire a creştinilor care trăiesc în lume, încât să găsească răspuns la nelămuririle şi întrebările lor şi să nu-şi piardă orientarea dreaptă, care trebuie să fie îndreptată mereu spre chipul minunat al Mântuitorului Hristos.

[1] În această situaţie, ca şi în multe alte situaţii întâlnite în paginile următoare, autorul foloseşte cuvântul Evanghelie referindu-se la Sfânta Scriptură. (*n.n.*)

Subiectul principal al tuturor acestor dialoguri este a se vedea ce cere Dumnezeu de la om. Şi ceea ce cere este ceea ce poate da fiecare om. Ceea ce cere Dumnezeu este iubirea oamenilor, care sunt făpturile Lui, care sunt fiii Săi adevăraţi. De aceea toţi oamenii pot să urce cele trei trepte ale scării duhovniceşti, „credinţa, nădejdea şi dragostea", şi să meargă încă de acum lângă El. Pot să meargă lângă El încă din viaţa această pământească. Problema este dacă vor asta din inimă, sincer, spontan. Mulţi ignoră această cale de întâlnire cu Dumnezeu şi nu le este îngăduit să ajungă la această întâlnire, care este mântuirea şi veşnica lor fericire. Dialogurile ortodoxe din cartea de faţă ne ajută pe toţi să aflăm modul şi să găsim calea spre această întâlnire izbăvitoare a omului cu Dumnezeu.

Ordinea şi clasificarea acestor discuţii cu părinţii asceţi discernători şi cuvioşi, pe care ne-am străduit să le notăm şi să le redăm onest şi cu cea mai mare exactitate, nu au nicio importanţă deosebită şi sunt publicate fără vreun sistem determinat, şi de aceea pot fi citite independent şi la alegere. Cititorul poate deschide cartea şi lectura orice dialog pe care îl va găsi, pentru că fiecare convorbire are o temă separată şi independentă. Aceste convorbiri sunt

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

scurte şi cuprinzătoare şi unele dintre ele, foarte puține, au fost editate inițial în diferite publicații. Însă marele răsunet în rândul publicului cititor al acestor publicații şi îndemnul bunilor şi evlavioşilor noştri prieteni ne-au condus la ideea şi hotărârea de a le aduna într-o carte, încât să fie distribuite mai larg învățăturile, povețele şi cuvintele părinților asceți, care au vorbit şi au răspuns cu bunăvoință întrebărilor şi problemelor vizitatorilor lor mireni.

Încredințând aceste texte cititorului iubitor de Hristos, îl rugăm să fie îngăduitor dacă va găsi greşeli tipografice sau de alt tip, iar dacă va afla vreun folos duhovnicesc din citirea cărții, s-o recomande şi altora, spre slava lui Dumnezeu şi folosul duhovnicesc şi al altor oameni. În fine, mulțumim celor care au trudit pentru tipărirea acestei cărți şi îl îndemnăm pe cititor să se roage pentru toți aceştia şi pentru cel ce s-a ostenit pentru alcătuirea ei. „Binecuvântat să fie numele Domnului, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin."

P.M. Sotirhos

Ce cere Dumnezeu de la fiecare dintre noi?

Ceea ce cere fiecare tată de la copiii lui

Chilie sărăcăcioasă. Părintele ascet are părul cărunt. Numele lui este Isaac. Ieromonah. Acum se află la ceruri.

Pe când încă trăia şi se nevoia în Sfântul Munte, a fost vizitat de doi mireni, Grigorie şi Giannis, pentru a vorbi cu el şi a lua binecuvântarea sa. Au înregistrat discuția lor şi mi-au dat această înregistrare, din care redau dialogul lor:

– Ce cere Dumnezeu de la oameni, părinte, a fost prima întrebare a mereu grăbitului şi spontanului Grigorie.

– Ceea ce cere şi fiecare tată de la copiii lui, a fost răspunsul părintelui. Vrea iubirea fiecărui copil al lui, după cum şi acela îi iubeşte, până la jertfă. Şi această iubire a tatălui este profundă, strălucitoare şi negrăită, fiindcă vrea ca copilul său să fie fericit şi veşnic lângă el.

– Adică ceea ce fac oamenii, la fel face şi Dumnezeu?, a întrebat de data aceasta Giannis, care era mai şovăitor decât Grigorie.

– Întocmai, a zis părintele Isaac. Căci suntem plăsmuiți *după chipul şi asemănarea* Creatorului nostru. Iubirea părintească a sădit-o în inima omului, şi această iubire este nemărginită, nu are hotare, adică nu are nici început, nici sfârşit, purcede de la Dum-

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

nezeul Cel fără de început, face un cerc pe la toți fiii Lui şi se reîntoarce iarăşi la El. Iubirea, puterea dumnezeiască, nu are început, căci izvorăşte de la Dumnezeu, şi nici sfârşit, de vreme ce tatăl şi fiii se întrepătrund reciproc şi tatăl îi iubeşte pe copiii lui, iar copiii îl iubesc pe tatăl lor.

– Este ceea ce spune Evanghelia: *Ca să fie una, precum Noi una suntem* (Ioan 17, 22), a zis Grigorie. Ne vrea pe toți împreună, uniți ca o familie.

– Foarte corect ai spus, a răspuns părintele. Ne vrea ca o familie unde unul să iubească pe altul până la jertfă.

– Înainte de a veni aici, părinte, a zis iarăşi Grigorie, am citit câteva pagini din *Cuvintele ascetice* ale Sfântului Isaac Sirul, pe care şi sfinția voastră îl iubiți mult, şi am cu mine cartea, unde se spune: „Dumnezeu vrea să avem smerita cugetare. Prin smerita cugetare înaintăm duhovniceşte iar prin mândria cugetului mergem spre pierzanie. Smerenia este capabilă singură, fără niciun alt ajutor, să se înfățişeze înaintea lui Dumnezeu şi să-L roage pentru noi". Iar apoi adaugă: „Să-I mulțumim şi să-L slăvim pe Dumnezeu neîncetat...". Sunt din Cuvântul 49 al Sfântului.

– E vorba despre acelaşi lucru, fiule, a răspuns ieromonahul cel cărunt. Dacă ne adâncim în această învățătură vom înțelege că smerita cugetare este condiția iubirii. Este terenul în care se sădeşte şi răsare iubirea. Asta ne-a învățat prin viața şi cuvântul Său Hristos.

– De asemenea, a zis de data aceasta Giannis, în următorul lui Cuvânt, 50, Sfântul Isaac vorbeşte despre pocăință şi spune: „În fiecare ceas avem nevoie de pocăință". Aşadar, ce cere Dumnezeu de la om? Smerita cugetare, pocăința sau iubirea, cum ați spus? Care din acestea trei este mai mare şi mai importantă?

– Toate trei, a răspuns părintele, sunt acelaşi lucru. După cum o spune într-o altă formulare Apostolul Pavel: *Şi acum rămân acestea trei: credința, nădejdea şi dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea* (I Corinteni 13, 13). Toate acestea trei corespund celor ce ați spus. Mai concret: credința corespunde smeritei cugetări, ca să nu creadă cineva că le ştie şi le înțelege pe toate. Nădejdea corespunde pocăinței, încât omul să ştie că mântuirea se câştigă doar atunci când ne schimbăm modul de gândire şi de viață, şi în sfârşit, dragostea, care este cea mai mare dintre toate, ne uneşte cu Dumnezeu, fiindcă această mare taină şi puterea nebiruită a iubirii este cea pe care Dumnezeu o dăruieşte încontinuu omului, şi acest dar trebuie să i-L întoarcă şi omul lui Dumnezeu. Este ceea ce spune Biserica în ceasul Sfintei Liturghii: „Ale Tale dintru ale Tale, Ție Îți aducem de toate şi pentru toate". Este Pâinea şi Vinul iubirii Lui jertfelnice. Aceasta, iubirea, şi doar aceasta, este suficientă pentru a le acoperi biruitor pe toate. Trebuie însă să fie iubire adevărată, autentică, jertfelnică, care nu ține cont de nimic şi le oferă pe toate.

– După cum spun Hristos şi Sfinții Mucenici, s-a grăbit Grigorie să completeze cuvintele părintelui.